

23 Februari 2025

3 jaar oorlog tussen Oekraïne en Rusland.

Het is zondagochtend 23 februari en samen met Igor, Oekraïner, loop ik op de Postbank, het natuurgebied vlakbij Arnhem. Hij heeft lekkere koekjes meegenomen en een thermoskan met thee. Alsof we een wereldreis gaan maken. Ik blijf dit een heerlijke Slavische eigenschap vinden, het heeft iets gezelligs, vertrouwd en knus. Hij is sinds een aantal weken gelukkig iets opgewekter en minder down. Ik denk dat het ermee te maken heeft dat hij, na een bijna driejarig verblijf in Nederland, een keuze heeft gemaakt om terug te gaan naar Oost-Oekraïne (dat nu de Russische Federatie heet). Als Oekraïner met Russische wortels was hij in het beginjaar van de oorlog woedend op "Poetin's Rusland" en belandde hij met zijn moeder in Nederland.

Hij integreerde, acclimatiseerde, hij deed klusjes bij ons en bij andere Nederlanders en hij probeerde het drama tussen Russen en Oekraïners te verwerken. Hij had nooit voor mogelijk gehouden dat deze oorlog tussen de twee Slavische volkeren kon gebeuren. Naarmate de tijd verstreek ging hij onderzoek doen waarom de Russische regering had besloten, in februari 2022, tot de invasie van Oekraïne over te gaan. Hij kende natuurlijk de verdeeldheid van de Oekraïners en hij wist dat de oplopende spanning tussen Rusland en Oekraïne niet in 2022 was gestart maar in 2014, toen er in Kiev een pro-Westerse president was geïnstalleerd die Oost-Oekraïners de nieuwe wetten wilden voorschrijven. 'Maar', dacht hij toen nog naïef, 'zijn land kon toch profiteren van zijn ligging tussen Oost en West? Europa en Rusland wilden dit toch ook?'

Wat wist hij, toen nog als jonge net afgestudeerde dokter, van de eerste Oranje-revolutie in 2004 waarin Amerika een sleutelrol speelde? Wat wist hij toen nog van al dat Amerikaanse geld dat overal in Oekraïne macht en invloed kocht. Ja, hij had kritiek op de grote corruptie in zijn land en op de 'gasprinses', Julia Timosjenko (de dame met het haar in de vlecht) maar 'Hillary Clinton beloofde dat alles goed zou komen!' En wat interesseerde hem toen nog de NAVO top van 2008 in Boekarest waarbij de NAVO had gezegd dat Oekraïne lid zou moeten worden. Later kreeg hij wel mee dat Rusland dit niet wilde, maar de meeste Oekraïners wilden dit ook niet, dus waar zou hij zich druk om maken? Het alledaagse leven ging verder en hij bezocht net als altijd zijn vrienden in Rusland of maakte tripjes naar Europa.

In 2014 zag Igor op de televisie de demonstranten op het Maidanplein. Oekraïners geloofden de John McCains, de Guy Verhofstads en de Frans Timmermans. Men had het over vrijheid en democratie en een einde aan de corruptie. Ja, dat wilde Igor ook, omdat hij in zijn dokterspraktijk genoeg bezoek had gehad van 'wonderlijke lieden'. Dat zijn land toen al in de uitverkoop werd gedaan aan het Amerikaanse grootkapitaal als Monsanto en Blackrock was Igor eveneens onbekend. Dat er een bewust plan was om Oekraïne binnen de Westerse invloedssfeer te krijgen zagen zijn meeste landgenoten evenmin. Dat er, in het geheim, CIA basissen gestationeerd werden aan de Oekraïense-Russische grens zouden gewone Oekraïners, of iemand als Igor nooit hebben geloofd. En ook niet dat er biolaboratoria werden gebouwd voor biochemische wapens...Wel begon het hem op te vallen dat er iets 'raars' begon te ontstaan om Rusland van alles de schuld te geven. Alsof het in de mode was om anti-Russisch te worden.

Igor wijst op een bankje en we gaan zitten. Thee, koekjes en natuur om ons heen. Opnieuw vraagt hij mij waarom de Nederlandse hulpverleners bij de Oekraïne-opvang niets weten over Oost-Oekraïense vluchtelingen die vanaf het jaar 2014 al naar Rusland vluchtte. Deze huilende kinderen aan de hand van hun moeders of oudere mensen die met koffers sleepten, heeft diepe indruk op Igor gemaakt. Het was een soortgelijke vluchtelingenstroom die in 2022 plaatsvond naar het Westen, maar dan 8 jaar eerder. Duizenden Oekraïners vluchtten naar Rusland (anno 2025 zijn dat er tussen de 5 en 6 miljoen). Na de Maidan revolutie kwamen meer dan 14.000 Oost-Oekraïners om het leven in de Donbass vooral omdat de Kiev-regering clusterbommen gebruikte om met geweld zijn pro-Westerse wetten door te voeren. "Het werd een burgeroorlog" zegt Igor en voegt eraan toe, "een burgeroorlog beïnvloed van buitenaf. Zo zie ik het nu". Hij bleef zich er, de afgelopen jaren, over verbazen dat Nederlanders niets wisten van deze vluchtelingenstroom naar Rusland. De Oekraïners in Rusland en de Russen in Rusland eisten toen al van Poetin dat Rusland de Oost-Oekraïners of de etnische Russen in Oekraïne zou beschermen.

Ik zal hem missen, deze integere en fijne Oekraïense Rus. Ik hoop dat zijn diepe wallen onder zijn ogen over een paar jaar zijn weggetrokken. De oorlog was al erg genoeg maar de spanning tussen de gematigde Oekraïners en de nationalistische, vooral West-Oekraïners, in Nederland is voor Igor teveel geweest. Daar wordt in Nederland,

nauwelijks over bericht. De eenheid van drie jaar geleden is ver te zoeken. Sommige, vooral jonge Oekraïners integreren goed en anderen zijn gaan beseffen dat het West-Europese leven veel moeilijker is dan gedacht. Of Oekraïners die teleurgesteld zijn geraakt over de Nederlanders versus de Oekraïners die ons voor altijd dankbaar zijn. Of de ruzies over Zelensky waarvan meer dan de helft van de Oekraïners hem niet meer kan zien. Of de hele rijke Oekraïners die bezittingen in het Westen of in de Karpaten hebben gekocht. De gewone Oekraïner ergert zich er rot aan. Enkele heftige ruzies tussen deze Oekraïners hebben wij als getuigen, wonende tegenover de vluchtelingenboten, vanaf het begin gezien. Bij iedere ruzie tussen hen onderling, voelde ik onmacht, medelijden maar ook diepe schaamte. Schaamte over de Westerse politiek die er, voor een heel groot deel aan heeft bij gedragen dat Oekraïners in oorlog zijn gekomen met hun Slavische broeders.

Igor's geloof in de waarden van het 'heilige Westen' is gaan wankelen. Het afgelopen jaar, vooral door zijn zelfstudie, is er zelfs afschuw gekomen hoe zijn land als pion is gebruikt op het grote Westerse schaakbord. Hij prijst de Nederlanders die hen hebben opgevangen maar hij griezelt van de hogere Westerse belangen die minder 'waardig' waren dan veel Oekraïners hadden aangenomen. Hij had verbazing dat geen enkele Europese leider met een oproep tot vredesonderhandelingen was gekomen of dat de NAVO en Westerse politici blijven liegen over veel achterliggende oorzaken. En hij had nog meer verbazing, toen er vrede had kunnen komen, al een maand na het begin van de Russische invasie (2022 april), dat Boris Johnson zei dat Oekraïners door moesten vechten. Ook vindt Igor zich vreselijk op dat Zelensky, in deze eindfase van de nu 3-jarige oorlog nog massaal de jonge Oekraïners, met bruto geweld, uit de huizen sleept om door te vechten. De beelden zijn werkelijk gruwelijk. Zoveel onschuldige jongens die in deze laatste fase van de oorlog nog als kanonnenvoer in de gehaktmolen worden gegooid. Volgens deskundigen zijn er meer dan een miljoen Oekraïners gedood. Een krankzinnig getal wat eigenlijk niet te vatten is. Om naar het totale plaatje te kijken is het de moeite waard om te realiseren dat Oekraïne, toen het in 1991 onafhankelijk werd, een bevolking had van 52 miljoen mensen. In een recent interview (Ukrainska Pravda 12 februari) zei de Oekraïense vicepremier Aleksii Chernyshov dat Oekraïne (officieel) nog 32 miljoen inwoners kent. De verklaring voor deze sterke afname van de Oekraïense bevolking is het gevolg van decennialang wanbeleid (primair door Oekraïense oligarchen) en natuurlijk de huidige oorlog. De afname van het totaal aantal inwoners in Oekraïne tussen 1991 en 2025 is een beetje meer dan de hele bevolking van ons eigen Nederland, met inmiddels nu 18 miljoen mensen. Terwijl Oekraïne de omvang van ruim 14 keer Nederland heeft.

Deze oorlog was vanaf het begin al vermijdbaar geweest, als het Westen Oekraïne neutraal had gelaten en de veiligheidswens van Rusland had gerespecteerd, nooit NAVO lidmaatschap voor Oekraïne. Dat is en blijft de hoofdoorzaak van dit drama. Dat onze media vanaf het begin alleen anti-Russische Oekraïners aan het woord heeft gelaten heeft de haat erger gemaakt tussen Oekraïners en Russen. Westerse media meldden veelal dat Oekraïners verenigd zijn, maar dat is niet zo. Er zijn honderdduizenden Igor's die in het midden, zuiden of oosten van Oekraïne woonden (wonen) die, na een harde leerschool, zijn gaan beseffen dat ze Europese EN Slavische wortels hebben en dat er HEEL veel meer heeft gespeeld. De scheuring tussen Oost en West Oekraïners is groter dan ooit. Miljoenen Oekraïners leefden en leven ook in Rusland (en in Oost-Oekraïne) en zijn verbonden in hun Slavische cultuur en traditie. De Oost-Oekraïners die nu in de, vier recent geworden, Russische provincies wonen zijn niet meer angstig voor de Kiev-regering en voelen dat het in dit deel goed gaat komen. De steden en dorpen die vier jaar geleden in puin lagen zijn in rap tempo opgebouwd en de voormalige Oost-Oekraïners noemen zich met trots weer Russisch staatsburger. Igor heeft mij de afgelopen maanden al foto's getoond van nieuwe gebouwen waar hij zijn dokterspraktijk kan beginnen. Zijn moeder is al teruggegaan en veel van zijn vrienden en kennissen richten zich steeds meer op de Russische provincies. Ook de Oekraïense Russen die in Rusland wonen laten, via sociale media, ook steeds meer van zich horen dat er toekomst is in Rusland en Oost-Oekraïne.

De Oekraïners die in het Westen blijven zullen hopelijk een normaal en goed leven bij ons leiden. Voor de jongere generatie gaat dat makkelijker maar er zullen ook anderen zijn die er in de toekomst achterkomen dat hun Slavische aard en identiteit niet altijd overeenkomt met de Westerse. De Slavische saamhorigheid die Oekraïners en Russen beide in hun dna hebben zitten staat nou eenmaal haaks op het Westers individualisme of, het zelf verantwoordelijkheid nemen met alle bijkomstige normen en waarden.

Voor Oekraïners in Oekraïne (van wat er wel of niet van het land overblijft) kun je, je afvragen hoe het verder moet. Hun land is al in de uitverkoop gedaan. Persoonlijk ben ik het meest huiverig voor alle gematigde Oekraïners die erin de toekomst achter zullen komen, net als Igor, dat er veel meer heeft gespeeld waardoor de twee Slavische volkeren

tegen elkaar zijn opgezet. Dat het Washington niet ging om de onafhankelijkheid van Oekraïne....of dat het Brussel niet alleen ging om democratie en vrijheid. Lindsey Graham noemde dit de beste oorlog omdat er geen Amerikaans slachtoffer was gevallen en Kasja Ollongren zei in 2022 dat dit een goedkope oorlog is

De nieuwe president Trump heeft, via zijn vice-president J.D. Vance in München, deze maand, Europa op de kop gezet. In zijn toespraak zei Vance dat het grootste gevaar voor Europa niet kwam van buitenaf, Rusland of China, maar van binnenuit. De ondermijning van de eigen Westerse waarden van vrijheid en democratie waar Europese beleidsmakers zichzelf zo mee feliciteren. De grootste gevaren die Vance noemde waren het censureren van het vrije woord op social media maar ook justitie te ge/misbruiken om mensen gerechtelijk te vervolgen voor het (geweldloos) uiten van hun mening. Het buitensluiten van politieke partijen op diezelfde veiligheidsconferentie waar Vance sprak (de AFD en BSW) en zelfs het annuleren/uitstellen van verkiezingen (Roemenië) en massa-immigratie. Op Amerika hoeft Europa niet veel meer te rekenen en het mag fors meer gaan betalen voor zijn eigen veiligheid. Dit is op zich niet een nieuwe klacht van een Amerikaanse (vice) president. Minstens sinds Ronald Reagan klaagt iedere Amerikaanse president dat Europa meer moet betalen voor zijn eigen veiligheid. Wat wel nieuw is, zeker in deze toespraak is dat een Amerikaans politicus de pijlen richt op het binnenlandse beleid van diverse Europese landen en dit ook bekritiseerd. Het was dus minstens een onconventionele toespraak te noemen maar dat ligt ook in lijn met Trump's aanpak.

Trump wil alleen met Poetin praten hoe de oorlog gestopt moet worden. Oekraïne moet accepteren dat de vier provincies permanent Russisch grondgebied zullen blijven en dat Oekraïne niet het NAVO lidmaatschap zal krijgen. De VS die al minstens vanaf 2004 de boel heeft opgestookt lijkt nu eindelijk de stekker uit het conflict te trekken. Europa heeft het nakijken en haar leiders zijn in schok. Al die tijd waren ze erbij om hun stem voor de vrede te laten horen en al die tijd deden ze niets behalve de oorlog steunen. Afschuwelijk eenzijdige Westerse media verslaggeving heeft de haat tussen Oekraïners en Russen alleen maar erger gemaakt. Dit Slavische blok in Oost-Europa heeft, meer met elkaar gemeen, ondanks hun conflicten, dan dat ze ooit met het West-Europese/Amerikaanse gedachtegoed hebben. Het verraad van Oekraïne is nauwelijks voor te stellen. Een gruwelijke oorlog die onnodig was. Met meer dan een miljoen doden en miljoenen anderen die getraumatiseerd zijn. Wat een leed en wat een minachting voor het menselijk leven.